

SZABADSÁG.

ELŐFIZETÉSI DIJ HELYBEN:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Félévre 3 frt — kr.
 Negyed évre 1 frt 50 kr.
VIDÉKRE POSTÁN KÜLDVE:
 Egész évre 6 frt 60 kr.
 Félévre 3 frt 30 kr.
 Negyed évre 1 frt 65 kr.
HIRDETÉSI DIJ:
 Egész oldal 20 frt.
 Fél oldal 10 frt.
 Negyed oldal 5 frt.
 Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.
 Kivételes esetekben kedvezmény, többszöri hirdetésnél árlengedés.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII. lőr, Virág utca 337
 hs., hova a közlésre szánt levelek, és kéziratok intézendők.
Hirdetések felvételnek ugyanott.
 A „Nyiltér“ sora 15 kr.

A „Szabadkai Közlöny“ VII. évfolyama után és helyett kiadja: SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. ** Egyes szám ára 15 r. **
 Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

Vergődés.

A Mamusich-Antunovics-féle szövetkezet vergődik, meg van akadva. Bajos is a helyzetük. Ők azt mondják szabadelvűek, s mint ilyenek ültek be városunk kárára a közügyek trónusába. De hát a főispán is azt mondja hogy szabadelvű, a minthogy nem is lehet más. A főispán és a szövetkezet érdekei azonban különváltak, a főispán kivált a bunyevázosító zászló alól, magyar lobogót bontott ki és ez alatt óhajta sorakoztatni az igazi szabadelvűeket.

Az igaziakat — mondjuk, — mert hát a Mamusich párt nem ilyen. Mamusich Agoston, a szövetkezet lelke, nyíltan kijelenté mintegy 7 ügyvéd előtt a szabadkai kir. törvényszék pentarában alig pár héttel ezelőtt, hogy: bizony nem dicőség Tisza Kálmán uralodását támogatni. Mi e fontos kijelentést nem taglaljuk, politikai lap nem vagyunk s így tartózkodunk minden országos politikára vonatkozó nézetek vagy elvek bírálásától, de az az egy bizonyos, hogy Mamusich Agostonnak ez a nyilatkozata nem szabadelvű párti.

Hogy is lehetne! Hiszen az országos szabadelvű pártnak ki a feje? Tisza Kálmán. Már pedig ha valaki egy párthoz tartozik, annak azon elveket kell vallania, a mit a párt megteremtője vall. Mamusich Agoston pedig kijelenté, hogy Tisza Kálmánt támogatni nem dicőség, tehát annak elvét nem is tiszteli, ő a szabadelvűek táborába nem tartozik. Lehet, hogy jól is teszi. Ha azonban Mamusich Agoston kilépett eddigi hihedt álláspontjából, akkor az egész környezete, a szövetkezet minden tagja leletve elvét, mert ma is csak egy gyékényen vannak.

Ha ezeket jól meggondoljuk, fel nem foghatjuk mit akarnak a Mamusichok azon aláírásával, a mit köröznek városunkban. A körözvényen nyanyis körülbelül e szavak állanak: „alólirot kijelentem, hogy én a szabadelvű párthoz tartozom.“ Talán egy impozans számú aláírásokkal telt ívet akarnak a kormányelnöknel bemutatni? Azt akarják konstatálni, hogy a szabadelvű párt erős? Valószínű. De hát ha Jankovich Aurél főispán is köröztet egy ívet, mit gondolnak arra nem fogják neveiket ugyanazok aláírni a kik a Mamusich ívét is aláírták? Mi ért ne? Hiszen nem foglal magában semmi kötelezettséget egyik fél irányában sem. Ez az ív csak azt mutatja, hogy a ki aláírta az nem titkolja el veit, kirukkol véle a világ elé. Egyszerűen férrias eljárás, egyéb semmi, de ezzel nem ellensúlyozhatják a kormányelnöknel a főispán működését.

Mi ez tehát?

Tapintatlanság, a helyzet fel nem ismerése, egyszerűen: vergődés, mely partra vezethet ugyan, de hogy mily eredménnyel, az nagyon kétes, nagyon is kérdéses.

Csak tovább....!

Gróf Zichy Jenőt a főispán által szervezett szabadelvű párt küldöttsége a mult napokban felkereste Budapesten s felkérte, fogadná el Szabadka város I. kerületében az országos képviselőjelöltséget. Ugy tudjuk hogy a gróf szívélyesen üdvözölte a küldötteket, de határozott ígéretet nem tett. No ez nem is tartozik reánk, ha elfogadják úgy is jó, ha nem fogadják úgy is jó. Reánk ez a dolog ma még közönyös.

Történt azonban Budapesten egy dolog, a mi minket mint hatósági ellenzékét közelről érdekel. Jankovich Aurél főispán is Budapesten volt, a mikor a küldöttség ott járt, s velők is ebédelvén toasztrozott. Mi vitte reá hogy Budapesten mondja el nézeteit a szabadkaiakról? Kihíva lett erre az itteni ellenzékinek hirdetett sajtó egyik képviselője Buchwald Lázár által.

Mi évek hosszu során át a nevezett szerkesztőt ellenzék és határozott embernek ismertük, miként van az hogy most egyszerre így megváltozott? A szerkesztő bocsánatot is kért a főispántól ha netán megsértette lapjában valamikor. Miért tette ezt? Azt mondja éveken át félreismerte a főispánt. Ez nem igaz. Velünk együtt ismerte az ő lapja de a szerkesztő is Jankovich Aurél szabadkai eljárását, s ha azt bonczkés alá vette, ha azt helytelenítette, jól tette, joga volt hozzá. Tettük azt mi is, élesebben mint Buchwald lapja, de nehogy azt hidje olvasóközönségünk hogy a „Szabadság“ is szörsuhát húzott és bünbánólag hamvazkodik, mi a független sajtó nevében kijelentjük, hogy a sajtó ilyen Buchwald-féle eljárást nem helyeselhet, Buchwald mint magán ember azt tehette, de mint a helyi sajtó egyik képviselője igen nagyot botlott.

Igaz ugyan hogy a hatósági életben legutóbb történt változásnál mi is helyeseljük a főispán eljárását, s nagyon elérkezettnek látjuk az időt, hogy szakított végre a Mamuzsicsokkal, de ezzel nem azt mondjuk, hogy mi félre ismertük a főispánt és így éveken át csaltuk a közönséget, hanem félreismert a főispán minket, nem ismerte környezetét. Joggal támadtuk, mert láttuk a veszélyt mely folé tereli pártja városunkat, és ő támogatta törekvéseit, de viszont üdvözöltük mikor láttuk hogy kezdi felismerni a mi álláspontunkat.

És ez állásponton haladunk tovább,

a mult, a mult legfeljebb a feledés fátyolát boríthatjuk.

A főispán bonczkés alá vette jelzett pohárköszöntőjében városi viszonyainkat, s kijelenté, hogy a Mamuzsics-féle szövetkezet csakugyan egy saját érdekeit hajhászó önző csoport, mely első sorban gondol önmagára, közügyeink csak mellékesen láttatnak el.

A főispán szidja a Mamuzsicsokat, a Mamuzsicsok viszont szidják a főispánt.

Kvittek. E kvittelésben látjuk mi feldülni a jövőt, mert az azt mutatja, hogy a főispán kiengesztelhetlen ellenséges álláspontra helyezkedett a pangszláv szövetkezettel. Bülcsezen cselekedte, mi hisszük, hogy a többséget megfogja teremteni maga körül csak haladjon tovább ezen az uton ernyedetlenül.

Csak tovább . . . !

Szini előadás a helybeli t. iskolánénék intézetében.

A t. iskolánének gyöngéd és jó lelkek, kik Isten dicsőségére s a leánynevelés által telebarátjaik különösen pedig a szülők és gyermekeik üdvére és jólétére törekcsenek, s egyedüli földi boldogságuk: ha e célt minél inkább megközelíthetik. Ezt beüsmerek sokan régi ellenseik közül is, kiket ezen szelid lelkü hódítók leányaink iránti odaadó szeretetükkel, türelmükkel, buzgalmukkal és igénytelenségükkel lefegyvereztek, meghódítottak s barátjaikká tettek, kik örömmel megnyugvással bizák leánykáikat a jó t. pénék kezére, akikől Isten-imádat, a köteles tantárgyakat, a legkülönböztetebb női kézimunkákban ügyességet, nyelveket, rajzot, tornát, kedves énekeket, dalokat tanulnak.*

A t. nének figyelme már több év óta kiterjed a farsangi zajosabb napokra is; ennek utolsó napjaiban szindarabot adat elő, melynek előkészületei, betanulása, próbái egy betöltik a farsangi időt, különösen az utolsó 3 napot, hogy sem ok és vagy sem idő nem marad fön a növendékeknek a nagyszínház megóhajtására és látogatására, mely szokás iskolás leánykáknak mindig fölösleges sőt káros; mert ugy a szerelmes mint a nagyvilág utálatos büneinek és förtelmeinek jeleneit bizonyosan nem az ő részükre írvák, s legtöbbször meg sem érthetik. Ha pedig már oly korán megértenék, az eléggé meg nem siratható gyászos merénylet a gyermeki naivság, ártatlanság boldog éveit ellen, erkölcsi életök alapjának aláásása, egyik gyökere a sok rosznak, büennek, botlásnak, melyet a rövidlátó szülő a korai színházbejárás által akaratlanul maga segít elő, midőn a helyett hogy drága kincset, az érintetlen szívü lelkü kis leánykát 8—9 órákor ágyacsájába fektetné boldog és tiszta álmaiban örvendezni és erősödni; odaviszi magával a sikamlós élczek, jelenetek, a sok trágár kétértelműségek látására, hallására, melyekkel mostani színműveink különösen pedig operettjeink tömvék s melyeket egy józan nevelész, egy

* Mely utóbbi 3 tantárgyat, bár törvényesen köteleztettek, a mi városi és tanyai el. iskoláinkban csak elvétve néhány helyen tanítják, azok a kik épen jökevdőkben akarják, a kiknek tetszik; mert nincs aki a törvényt végrehajtaná, és kivétel nélkül minden el. tanítók és t. nöknek fejére olvasná. (Szerk.)

neveléstaniro sem engedhet — de nem is enged meg — még felnöttebb leánynevelékeknek sem, — és melyek képzelmet korai legtöbbször káros képekkel izgatva, a tanulást, a komoly munkásságot, a korához illő gyermeteg örömeit, kedves vidám játékokat előtte onottakká teszik; a későn lefekvésre, korai regényolvasásra és későn kelésre csabitják és szoktatják.

Köszönet tehát a t. néneknek, midőn ezek megóhajtása és növendékeikhez illő örömeik szerzése végett őket (és szülőiket is) kedves dalokkal, szavalmányokkal és korukhoz, értelmök és képzelmükhez mért szindarabokkal mulattatják, s ezeknek betanítására csekély szabadóráikból oly sok időt és fáradságot áldoznak, mint ezt most is farsang 3 nap hétfőjén tették. Midőn ezen szent célu, szeretetteljes, odaadó buzgalmukért sok szülő és a nagyközönség nevében ismételve köszönetet mondunk, engedjük meg, hogy az előadás rendezésére és menetére nézve pár megjegyzést teshessünk. Öszinte jóakarral és ama szándékkal tesszük ezt, hogy e szép és közhasznu céljuk elérése elől és újjából a legkisebb gátló körülmény és hiba is elháruljon, mely — jól tudjuk — minden emberi műhöz odatapad, s melyet más mindig hamarabb észre vesz, mint mi magunk.

Az első és általános óhaj az, hogy ezen előadások, akár a karácsonyiak, akár a farsangiak ne 5—6 órákor este kezdődjenek és esti 8 óra után végződjenek, mint e farsangi előadás is, hanem 5—6-kor bevégeződjenek, hogy ekkor már a kislány család-jában otthon legyen és élvezze a családi boldog együttlét örömeit. A legtöbb helyen ilyenkor vendéget is várnak; — és így meggyőződésünk szerint a közóhajt fejeződik ki, midőn kérjük: hogy ez ünnepélyek kezdete d. u. 3 órákor vagy ker. kath. szokás szerint: a 3 órai veszeraye után, legfőlebb fél 4 órára tűzessék ki; a kitűzött idő pedig pontosan megtartassák; mert eddig mindig fél de egy óráig is kellett várakozni a közönségnek; s ez nagy figyelmetlenség a szegény szülők és más vendégek iránt, akár a vendégek számához már több év óta kicsiny teremben összezsúfolva akár künn az udvaron a téli hidegben diderege várakozzanak is az ünnepély kezdetére. Nincs joga arra senkinek, vagy többeknek is, hogy az ő pontatlanságuk vagy ám sürgős ügyeik végett százan meg százan fagyoskodjanak s miattuk a jó t. nének ellen zugolódjanak és megjegyzéseket tegyenek; mert az utóbbi előadáson is a kis meleg váróterembe csak néhány előkelőbb juthatott be. Az idő pedig minden munkás embernek egyaránt drága s valamint Karácsonyok a fölhalmozott házi teendőik közöl a szülők különösen a szegény mamák csak ugy erőszakkal lopva szakítanak el pár órát, hogy gyermekök örömét láthassák: ugy a farsang utolsó napjaiban talán egy-egy régóta várt látogatást rövidítenek meg vagy épen egészen el is mulasztanak az ünnepély láthatása végett.

Másik megjegyzésünk arra az elmaradhatlan német nyelvű előadásra vonatkozik. Van-e széles Német-országban egy gyermek-ünnepély, ahol magyar előadással ölnék a gyermekek a tanulók jó kedvét s tenék próbára a hallgatóság türelmét? Ugy-e nincs? Hát mi szükség van akkor hasonló idegen nyelvű előadásra magyar iskolában karácsonyi és farsangi ünnepélyeken, mikor mindenki mulatni szórakozni óhajt, s e végből, ha arra az ünnepélyre elmegy, nagyon természetesen az előadást elejétől végig meg is óhajta érteni. Méltányos az, hogy egy fél óráig annak a jelenlévő 200 hallgatónak csak egy tized része értsé meg azt, a mit fön beszélnek, és csak e kis töredéke mulasson, nevéssen, a többi pedig unja és szegyelje magát, és röstelkedjék, hogy a kultúrnyelve

a kenyérkereset, az élet gondjai bajai mellett nem ért rá megtanulni; s aztán ne legyen sürgősebb földadata, mint gyermekeit német nyelvre tanítani?

Vagy, ha a németországi iskolai ünnepek előadásai a hazai nyelven tartatnak, ez nagyon természetes; — de már mi nem lehetünk el a német nyelvű előadás nélkül, mert mi barbár nép fiai vagyunk? Reméljük: hogy e gyűlöletes és sértő fölfogás a német nyelv előterbe tolásával nem czéloztatik. B. Eötvös, Vörösmarty, Arany, Petőfi, Jókai nyelve van oly zengzetes és művelt, mint a kulturfolké, különben miért fordították volna le ezen és más jeleseink sok műveit az európai összes nyelvű nyelvekre. S ha nem így volna is, — nekünk annál inkább kell ragaszkodnunk nyelvünk mivéléséhez, tiszteletben tartásához, még a gyermek előadásokon is, és pedig különösen ezeken; mert ha mi nem tesszük ezt, kitől várhatjuk akkor édes magyar nyelvünk fölvirágztatását? És hogyan várhatjuk a nemzeti magyar szellem és nyelv kifejlődését, megerősödését, ha ezt gyermekeinknél elhanyagoljuk, és mielőtt saját édes hazájuk szokásait történelmé megismerték s szellemét lelkükbe szívták volna: idegen nyelvet, szellemet, szokásokat mutatunk be előttük s kedveltetünk meg velők, még karácsonyi örömeik, még farsangi mulatságaik között is; — és pedig éppen azon idegen népet, melynek nyelve, ipara, kereskedelme, ugy most mint 3 1/2 század óta mindig lidércnyomásként nehezdedt szegény hazánkra.

Különböztessük meg a dolgot. Semmi ellenvetésünk sincs az ellen, hogy a törvény szerint kötelezett idegen nyelvek, p. o. francia, német nyelv, mint magántárgyak tanítassanak, és ennek eredménye a rendes vizsgák végén szavalmányok párbeszédék alakjában fölmutattassék; — de a karácsonyi sz. örömeiket s a farsangi napok tisztességes vidámságát csak magyar nyelven hallják érezkék át és mondják el gyermekeink! — Sokkal ésszerűbb és igazságosabb, hogy az az egy néhány magyar szóra beadott született német lányka tanuljon meg magyarul, hallgassa a magyar előadásokat és magyarosodjék, mintsem megfordítva magyar leánykánk eláemtesedjenek.

Jól tudjuk, hogy évek mulva ez is más-kép lesz, éppen úgy, miként a t. nének helyb. működések első évében annyira forcirozott németnyelv tanítással is alább hagytak, a mikor negyedik el. osztálybeli szül. magyar és bunyevác növendékekkel Spitzernek német szövegű és kérdésekben irt német nyelvtanát magoltatták, mely káros és sokak által panaszolt szökést a bold. eml. Kubinszki szüntette be. Tudjuk, hogy ez is másképp lesz később; de mindazok, kik a t. nének őszinte tisztelői, — óhajtják, hogy ez minél előbb bekövetkezzék, hogy ne mondassák a jó t. nének ellenségei, miszerint iskoláik a germanizáció fészkei és még akkor is utolsó erősségei és menedékei voltak, midőn már hazánkban a magyar szó mindenütt minden téren diadalt aratott és ősi jogát elfoglalta.

Farsangi vidámságról lévén szó, nagyon elkelt volna egy jó kis eredeti magyar vigjáték, melynek legalább is 10 anyian nevettek volna, mint azt megelőzőt német poszénak; — és bátran elmaradhatott volna a németből nehézkesen, sok helyütt egész az ért-hetlenség homályosan fordított elcsépelet mese az elrabolt gróflánykáról, kit a grófnő által egy izben segélyezett vén cigánybó éppen a kellő időben hoz vissza, hogy a grófnét még életben találja, s az örökbe fogadni szándékolt kényes unokahugokat az örökségből kicsüppentse. Maga a darab nehézsékes menete, az izetlen, élvezhetlen éremlygősen virágos styl, — (még az éhhalállal küzdő s mégis drágán pompásan öltözött) és olvasni sem tudó cigány nőktől s a kis elrabolt grófi cigányleánytól is) olyannyira döcögő, német irány- és szokásokra vall, s magyar fülnék és szívaek annyira megemésztethen, hogy azt minden kitételeiben a hallgatóság-nak fele sem érthette meg. Joggal kérdehetjük a magyar leánykák és szülők nevében, hogy ha már mulattatni akarjuk őket, s ha az a néhány német leány és szülő saját anyanyelvén, eredeti német nyelven irt és eljátszott darabon kedvére kimulathatta, kicaczaghatta magát; miért kellett a sok magyar növendéknek és a nagy magyar közönségnek egy — gyermekek által élvezhetlen fordítasu — virágos stylű érzélgős német darabon 2 óráig kinlődni, mely dráma akart volna lenni, de a drámai nehézségekkel s a virágos német styllal a szegény kis előadók annyira nem tudtak megküzdni, hogy a fonat többször elvesztették s nemcsak másodpercekig, de percekig tartó szünet alatt izzadtak ők is s a magyar hallgatóság is, mely már sügött volna szívesen, de nem tudta tovább a darabot.

Aki hasonló gyermekelőadást akar rendezni, tudnia kell, hogy egy egész sereg részt megszűnt részt élő magyar gyermek lap és könyv száz meg száz kedves kis gyermekvígjátékot és kis színművet hozott és hoz

is különösen karácsony és farsang 3 napja előtt; eredeti magyar valamint jól fordított és magyarított műveket; — csak válogatni kell bennök. Hisz csak a Kis Lap-nak eddig megjelent 30 köteté is évenként 1—2 ilyen kis színművet hoz, melynek főérdeme a rövidség, a világos és gyermek által könnyen érthető magyar styl, s azon gondos nevelészetit tapintat, miszerint mindig a gyermekkor hibáit, milyen az árulkodás, macakosság, torkosság, hanyagság, kényesség, irigység, czivakodás, elbizakodás, sat. ostromozza, ellentétbe állítván az ellentétes éretyekkel. Érv előt érpen a Kis Lap Forgó bácsija által adatott ki egy ilyen kedves kis könyv karácsonyra, telve a Kis Lapnak eddig megjelent 1—2 ritkán 3 rövid felvonásos színdarabjaival. Mind kevesek, érdekesek, vonzó, jó magyar nyelven irták, válogathatni kö-zöttök. Ajánljuk a t. nének figyelmébe.

Hasonló észrevételt vagyunk kénytelenek tenni a szépen elzengett dalokra és zongorán harmoniumon csinosan előadott darabokra is. Az előbbieket dallamai, kettőnek kivételével a zongora művek pedig kivétel nélkül szokás szerint mind németek s más idegen szerzemények voltak.

E figyelmetlenséget a magyar dalok és zenetermekék irtánt csak az menthetné, ha ilyenek nem léteznének; — de hol, mely nép dalai mulják fölül szépségben és számban a magyar népdalokat? melyekből számtalanokra lehet iskolában is használható szöveget alkalmazni. A magyar zeneirodalom egyéb ágaiban pedig az utóbbi időkben oly öröndetes előhaladás történt, hogy nem száz de ezer számba válogathatni zongorára harmoniumra akár önálló kedves dallamos zenedarabokat akár magyar dalművek kivonatait két és 4 kézzel, énekhangra, zongora kísérettel, könnyebb és nehezebb stylben. Nem kell hozzá egyéb csak hazaszeretet, lelkesedés a hazai termékekért, — s ha ezt kötelemök és fogadalmok minden sérelme nélkül megtehetik otthon a német t. iskolánövérök: ép úgy megtehetik itt is t. néneink édes hazánk és magyar nyelvünk iránti szeretetből, annál is inkább, mert szegény magyar hazánk és nyelvünk minden fiai- és leányainak buzgó hazaszeretetére és pártolására sokkal inkább rá van szorulva, mint a 40—50 milliónyi egy nyelvet beszélő Németország, melynek termékeit nemcsak honn de a világ minden részében is mivelik, pártolják, terjesztik, irtánálunk is, — fájdalom: jobban, mint amennyire az szükséges volna; sokszor a magyar irt, kereskedelem, a magyar művek rovására is. — Hogy pedig a hazaszeretet mennyire illik egy jó keresztény szívhez; arra példát adott mindnyájunknak édes Üdvözítőnk, ki romlásnak indult hazáját ugyanavval a szívvel szerette és meg irt siratta, amely szívvel szerette a föld kerekéig összes népeit, utolsó csepp vérével is tanusítván irtántunk való végtelen szeretetét.

Észrevételeinket azon őszinte jó akarrattal mondottuk el, hogy használjunk velők, s a t. nének jó akarrat buzgó működését velők megkönyvitsük, — és így a magyar nyelv és nemzetiség tekintetében is elmondhasuk a t. nének összes hálás tisztelőivel, hogy a t. nének áldott jó lelkek, leánykánk odaadó buzgó nevelői, őrangyalai, kiket Isten — hogy magyarán szóljunk — jó kedvében küldött nemcsak a kath. hívőknek, hanem más vallásu felebarátjaiknak javára és üdvére is.

Szinészet.

(Színkerület febr. 26. Nyiregyházi Vilmos föléptével A cigánybáró, febr. 27. Paraszt Kisasszony, febr. 28. A Velenczei Kalmár, márcz. 1. Három pár cipő, márcz. 2. Jó Fülöp, márcz. 3-én. Két egy felvonásos vigjáték: Legjobb az egyenes ut és Fipsz, a híres nőszabó, — ez utóbbi két estén Miss Leona Dare mutatványai egészítik ki a heti műsort.)

Az elmúlt színi hetet tehát — mint a főnebbi műsorból is látható — nagyobbára az évadban már előadott színművek tölték ki. A velenczei kalmár s a két egy felvonásos vigjáték képezi a hét ujdonságát. A Cigánybáróban Nyiregyházi Vilmos akarta hangját és játékát Barinkai szerepben bemutatni; azonban a rendezőség részéről már az első felvonás után kijelentett, hogy Nyiregyházi elnézést kér, miután hírtelen elrnkedt — így tehát egyelőre az érdemleges ismertetéstől mi is tartózkodunk; annál inkább kárpótol bennünket Réthy Laura Saffi-ja, kiről szintén jelezve volt, hogy gyöngéldedik, de a ki tán kellemes hangját oly hatásosan a Cigánybáróban az idei évadban még egyszer sem érvényesíté úgy, mint ép a jelen alkalommal.

A Velenczei kalmárban Schylock szerepében Molnár Antal remekelt; játéka a gondos tanulmányozás eredménye; szavala mély, némely helyen megrendítő hatást keltett; jellem festésében Schylock egyéniségét minden árnyalatában kidomborítá Molnár e szereplésével is csak azt bizonyítá be, hogy benne a szövetkezet egy

nélkülözhetlen jó tagot nyert. Az előadás sikerültéhez hozzájárult még különösen: Török Péter Portia szerepében, ki mint mindig, ugy ezuttal szabatos játéka és kellően hangulyzozott szavallata által tünt ki. Bihar Béla Bassanio és Rajz Ödön Antonio kalmár szerepét szintén elég élethű domborították ki.

Színházunk teljesen megtelt A Jó Fülöp előadásakor, mely ezuttal harmadizben került színre; a telt házat azonban Miss Leona Dare mutatványai eredményezték; de már a második napon bizonygyér számu közönség volt jelen. Miss Leona a színi előadások után Drumond-féle magnezium világítás mellett valóban hű mythologiai képeket mutatott be a közönségnek, mely loyotonosan megújuló tapsokkal jutalmazá a Miss. Különösen sikerültek voltak: a milói Vénus, Amor, Mars, Merkur, Cleopatra, Justitia stb. ábrázolása. Az európai főbb városokban is kitüntetett Miss Leona Dare mint halljuk ezenkívül még háromszor fogja művészetét a szabadkai közönségnek bemutatni. Utolsó productuma alkalmával új műsor mellett még a színházban a léghajón való felszállást is befogja mutatni.

Közönségünk figyelmét hívjuk fel szintársulatunk kiváló tagjának: Ditróiné Mari urhölgyek f. évi márcz. 8-án kedden leendő jutalomjátékára, mely alkalommal «Frou-Frou kerül színre. Bizton reméljük, hogy közönségünk, mely a kedves művésznőt mindig meleg rokonszenvével tüntette ki, ez alkalommal is elismerésének kiváló tanujelét fogja adni. Ezzel kapcsolatban egy-szermind fölemlítjük, hogy a fővárosi színdarokról Rákosi Szi di és Kovács Gyula legközelebb vendég szerepelnifognak; a szövetkezet egy-szermind lépéseket tön arra nézve, hogy ugy a nép- valamint nemzeti színházból az elsőrendű tagokat e hó folyamában nálunk való vendég szereplésre megnyerhesse.

Az Aradon megjelenő «Alföld» márcz. 2-iki számában olvassuk: «Arad sz. kir. város színiügyi bizottsága tegnapp reggel 10 órakor ült össze, hogy a színház jövője fölött határozzon. . . . A színiügyi bizottság ülése rövid volt s határozata egyhangu: az aradi színház igazgatása a legközelebbi három évre Ditrói Mórra, a jelenleg Szabadkán működő «Thalia» színész-szövetkezet igazgatójára bízottat Az aradi színház Ditróiban oly igazgatót nyer, a ki nemes törekvést, komoly igyekezetet, valamint szakértelmet és tapasztalatokat vet latba színházunk nivójának fentartása érdekében A magyar Thalia papjai körében Ditróinak igen jó neve van s ez kilátást nyújt arra, hogy a vidéki legjobb színészeket fogja megnyerhetni tarsulata részére, melynek zömét természetesen a jelenlegi Szabadkán működő tagok szolgáltatják. . . . Nevezett lap közli ezután a bizottsági ülés lefolyását, adja Ditrói Mór életrajzát, végül szintársulatunk kiválóbb tagjait ismerteti.

Igy a nevezett lap! Most már csak az a kérdés, mit csinálunk mi? Mily lépéseket tesz a mi színiügyi bizottságunk színházunk jövője érdekében. Ez mind bizonytalan! csak egy bizonyos, hogy «Thalia» színész-szövetkezet jó hírneve tért hódított, oly tért, melyen működni a provinciális színészetnek valóban dicsőség!

Színiügyi bizottságunk pár hónappal eelőtt újra alakult; a megmaradt régi tagok mellé nyert új fiatal jóakaratu s részben szakértelemmel bíró, de kevésbé ügybuzgó s tevékeny tagokat. Színiügyi igazságt bizonyítja ama tény, hogy új színiügyi bizottságunk megalakulása óta a legújabb napokig érdemleges ülést alig tartott, miért? Mert a tagokat összehozni igen bajos! Jó irak! a sült galamb ezuttal Arad felé készűl repülni — a mi szánk helyett. Igyekezzék bizottságunk először is arra, a mit már hónapok előtt is hangoztattunk, hogy színházunk odaadásában illetőleg a szintársulat megválasztásában ne legyünk mindig a utolsó; de különösen gondoskodjék arról, nehogy színházunkban a jövőben ismét Mándoky- és Tóth-féle vadgalamb-szövetkezet üssön tanyát.

Legújabb értesülésünk szerint a tárgyalások a színiügyi bizottság és a színi szövetkezet közt már megkezdődtek s remélhető, hogy a «Thalia» színész-szövetkezet — mint ilyen — a jövő télen szintén, bár részben más, de hasonló színi erőkel nálunk is működni fog. A dolog fejleményéhez képest fentartjuk hírlapirói jogunkat arr nézve, hogy a városunk közönsége érdekében, színiügyünkhöz legközelebb ismét hozzászóljunk.

Felhívás Szabadka és vidéke lelkes hölgyeinek!

A magyar szt. Korona országainak vörös-kereszt egylete a legutóbb lefolyt szerb-bolgár háboru alatt, daczára a legnagyobb áldozatkészségnek, melylyel hölgyeink enyhíteni igyekeztek a hádjárt rettentő nyomorain; azon meggyőződésre jutott, hogy az adományok legnagyobb része, kivétvén a kivétvén a készpénzt és élelmi czikkeket nem volt használható azért, mert átalakításra a háboru heve alatt idő nincs, és így sokszor egész halom vászon, sebkötő tégép stbi, hagyatott érintetlenül a szegény sebesültek veszélyére és pusztulására.

Ezen lajón seg tendő az országos vörös-kereszt egylet mint a szekrényeket rendezett be, melyek közül egyet a szabadkai választmány rendelkezésére bocsájtott oly czélból, hogy azon esetre ha lelkes hölgyeink kézi munkájukkal áldozni akarnak, csakis a czélnak megfelelt tárgyakat készítsenek.

Felhívom tehát Szabadka város és nemes honleányai, hogy azon esetre ha adományokkal enyhíteni óhajtják a netán megsebesülendő harcsozok szenvedéseit, szíveskedjenek a hivatalomban kiállított minta szekrényt megtekinteni, hol egybe van gyűjtve a sebesült ápoláshoz ugy az öltözékhez szükséges minden tárgy, kezdve a kis rongydarabkáktól egész a ruházatig.

Szabadkán, 1887. márcz. 4-én.

Hazaifias tüdővellet

Szigeti József,

vörös-kereszt egyleti igazg.

H I R E K.

Arany-ünnepély. A szabadkai fő-gymnasium igazgatósága tudomására hozza a n. é. közönségnek, hogy a gymn. ifjuság szokásos Arany-ünnepélyét f. é. márcz. 13-án d. e. 10 órakor tartja meg a „Pest“-szálló nagy termében, melyre a n. é. közönséget tisztelettel ueghívja.

A palicsi állomásfőnök ellen intéztünk panaszt nem réjiben, hogy a vasuti öröklet favágókul használja és a jóra való magyar színt kimirja köréből. O maga iparko lott ezt bebizonyítani. Volt mellette segédül alkalmazva egy jóra való fiatal magyar ember s addig árulkodott reá az üzletvezetőségnel, míg onnan büntetésekként áthelyezték az illetőt más állomásra. Ki sem hallgatták. Az üzletvezető lelketlenségét is vádolható, mert az áthelyezett segéd felsége halálos betegn fekkelt, a mikor ezt a csapást fejére mérte. B. teljesedett: „adj a tónak szállást. . . .“ — mert hát a palicsi főnök tudvalevően nem magyar ember.

Hová lesz a petroleum és a szén? Ezt a kérdést vetjük fel a helybeli m. kir. vasuti üzletvezetőségnek. Az egyik párolog és elfogy, a másik meg összeszárad s nem használható. Így aztán megessét a palicsi állomáson, hogy az indóház váróterme egész télen fűtve nem volt, és a tó felüli rízen felállított lámpa a sötét esti órákban érkező vonatok berobogásakor sem lett felgyújtva soha. Az utasok egész télen át a hideg szobában dideregtek. Szemszurásból a vonatok érkezésekor egy kis gyalu forgácsal tüzet provokáltak a kályhába, de a mint a vonat elment az is kialudt rögtön. Az utazó közönség fizet, annak a bórere nem szabad gazdálkodni. Vizsgálatot kérünk ha kell a ministoriumnál, ki itt a hibás.

Majoros József zentai földbirtokos meghalt. A boldogult Szabadkán gyakran megfordult, s rendszeren a „Pest városokhoz“ ezimzet szállodában fogadott szállást. E hó 2-án is idejött, s színházi előadás után Leovics Simon közjegyzővel vigan borozgattak esti fél 12 óráig, a mikor Leovics másnapi ebédre meghívta Majorost. Majoros megígérte hogy elmegy s szívesen elbucuztak. Ki hitte volna még akkor hogy az életerős ember utóljára beszél barátjához! Pedig megtörtént. Másnap várták Leovicséknál a vendéget, de az csak későtt. Egy másik vendég megnyugtatóndó a családot elment Majorost sürgetni a jövetelre, de bármennyire zörgött is az ajtón, választ nem kapott, s azon hírről tért vissza, hogy Majorosnak valami baja lehet. Leovics maga is felsietett a szállodába, az ajtó lakatossal felnyitatták, és Majorost ágyában halva találák. A halál az orvosi vélemény szerint még reggeli 6 órakor beállott. Szívzélhűdés fosztotta meg életétől a boldogultat. Béke poraira!

Színházi hírek. Miss Leona Dare, ki a világvárosokban s legutóbb Budapestben mint «légy királynője» általános bálmutat tárgya volt, a jövő héten, — hétfőn vagy szerdán, amint szükséges műszerei megérkeznek, — a mi színházunkban is bemutatja páratlan légi művészetét. Kedden f. hó 8-án Ditróiné E. Mari jutalomjátékul Frou-Frou színmű adatik. Csütörtökön f. hó 10-én Réthy Laura szabadság ideje utáni első fel-

léptől B. r e g e i kerül színre. Pénteken: a budapesti nemzeti színház tagja Rákosi Szidonia, — ki legközelebb Miskolcra óriási sikereket ért el vendégtájkai által, — O d e t t e színműben, szombatn Női harc jeles vígjátékban lép fel.

Egészségügyi viszonyaink új év óta nagyon rossz állapotban vannak, a mi éppen nem biztató a közelendő meleg napok beálltával. A halott bejelentő hivatalnál 1887. január 1-től a mai napig átlag minden napra tíz haláleset jut, a mi felette nagy szám, ha tekintjük hogy az előző években átlag 5—6 szám között váltakozott.

Előfizetéseink körül több rendű vizsgálások fordultak elő, miért is tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetési könyvecské nélkül senkinek egy krajczárt sem fizessenek. A hátralékokat kérjük a megküldendő nyugták beváltására.

A rendőrség figyelmét felhívjuk arra a nem mindennapi mérényletre, a mi ugyanis rossz lábon álló közegészségügyünkre egy szőlős gazda elkövetett. A szegedi szőlők között egy nagy darab üres telek árnyékszék hulladékkal terített be, s az egész környék oly büzhödött, hogy az arra járók csak befogott orral sietnek el az uton, a közepben lakók pedig éjjel-nappal szenvedni kénytelenek. E büz mellett a látvány még undorító is. Azonnali intézkedést kérünk.

Kimutatás a helyb. kath. legényegylet f. évi január 9-iki báljának és február 20-iki színi előadásának bevételei- és kiadásairól. Az elsőnek bevétele: 328 frt 30 kr., kiadása 168 frt 28 kr. Az utóbbinak bevétele 214 frt, kiadása 91 frt 36 kr. Ez utóbbinál felülfizettek: özv. Vojnits Jakabné urnő 4 frt. Mamusich Mátyás ur 4 frt. Mukits Simon ur 50 kr. Karácsonyi Árpád ur 50 kr. Vojnits Félix ur 2 frt. Fogadják a kegyes adakozók az egylet köszönet nyilváníását.

Garay János összes munkáiból rendezett füzetes kiadásból a 11, 12, 13. 14-ik füzet is megjelent. Az eléggé nem ajánlható vállalat olcsó, s könnyen megszerezhető. Egy füzet ára 35 kr., s kapható minden könyvkereskedésben. Ajánljuk újból is olvasóink pártolására.

A gályarab menyasszonya című regény újabb füzetét hagyta el a sajtó, melylyel az „Olvassókör” szépirodalmi folyóirat 7-ik évfolyamának 5-ik kötete siet a befejezéshez. Előfizetési ára egész évre 6 frt.

A „Thalia” színész-szövetkezet Aradra megy a jövő színi évadra. Ez a hír terjedt el, de határozottan tudjuk, hogy ez téves. A társulat jövőre is Szabadkán marad, s a szerződést Ditrői tagnap alá írta. Van azonban a szövetkezetnek egy más célja. Csókával egyesülten a szövetkezet Aradot is megtartja külön társulattal, s a fél évad befejeztével az aradi tagok átjönnek Szabadkára, a szabadkaiak pedig Aradra mennek.

Egy dietétikus tápszer.

Egy előbbi cikkemben egy jó házi szerrel foglalkoztam és megértem, hogy az e cikkkel megkezdett ciklust folytatni fogom. Jelen soraim célja egy kitűnő dietétikus tápszer: a „csokoládé” megismertetése. Nehai Hufeland Vilmos Keresztély dr. a tudós orvos és a „Makrobiotik” híres szerzője a következőleg nyilatkozik a csokoládé felől: Ajánlom a csokoládét minden ideges, elgyengült, beteg embernek, gyenge gyermekeknek és aggodnak. E tápszer erősíti a gyenge szervezetet és alkalmas volt kitűnő eredményeket megfigyelni oly egyénknél, kik az altest krónikus affekcióiban szenvedtek.

Spanyol- és Franciaországban a csokoládét általában reggeli gyanánt isszák: Angliában és Ausztriában az utolsó évek óta mind jobban terjed és Európa többi részeiben is lassan-lassan kiszorítja a kávé. Hogy a csokoládé nálunk Magyarországon még nincsen annyira elterjedve, annak meg vannak a különös okai. Nálunk ugyanis a csokoládét gyógyszer gyanánt használják és t. kollegáim nagy száma a megmondhatója mennyi bajt okozott már mint ilyen. A legtöbb nálunk elterjedt csokoládé nagyrészt keményítőszert tartalmaz és cacaohéjat tartalmaz, melyeket azért kevernek bele, hogy olcsóbbá tegyék és hogy oly árut nyerjenek, mely a forrásnál gyorsan sűrűsödik, mely körülményre aztán ráfogják, hogy jó csokoládé, mert sűrű. Az így gyártott csokoládé természetesen megterheli a gyomrot és többszöri élvezetnél ellentétlő hatással bír. Miután pedig nálunk már évek óta nagyrészt ily gyártmány van forgalomban, ennél fogva nem csodálható, hogy e tápláló szer hazánkban nem terjed.

En nálunk csak egyféle csokoládét ismernek, melyet mint kitűnő dietétikus tápszert mindenkinél ajánlhatok és a mely mind ama előnyökkel bírja, melyekkel birnia kell, a mennyiben az égetett cacao-gyümölcs magvaknak és tiszta cukornak mechanikai, de nagyon bensős és homogén keverékét képezi és ez a „Chocolade-Küfferle” (Budapest,

vázei-utca 13. sz.) Ez nem tartalmaz semmi kártékony anyagot, jobb és egészségesebb a kávénál, a géomot nem terheli meg, hanem konzerválja, finom ízzel és zamatú bir, sok tápanyagot tartalmaz és olcsóbb, mint a külföldi.

Meg kell vallanom, hogy egyáltalán nem értem, miért vásárolják kereskedőink oly előszeretettel a francia csokoládét, mikor itthon olcsóbbat és jobbat kaphatnak. A hamisított csokoládé nálunk soha sem fog terjedni, míg a jó és tiszta gyártmány mind ama tulajdonokkal bír, melyek általános elterjedését elő fogják mozdítani. A közönségnek saját érdekében pressiót kellene gyakorolni a kereskedőkre és következtessen Küfferle-féle csokoládét kémi a kávéházban pedig minden sűrű keveréket visszautasítani.

A jó csokoládé táplálóbb, egészségesebb és kellemesebb a kávénál. Ugyan ez mondható a Küfferle-féle olajlanított cacao-ról. Ez a csokoládé kellemes ízét a könnyen emészthető és tápláló ital tulajdonságaival köti össze, csecsemőknek is adható és különösen ajánlható rossz emésztő egyéneknek. Megjegyzendő azonban, hogy a hollandiai cacao mintegy 8 százalék idegen anyagot tartalmaz, mely könnyen oldhatóvá teszi ugyan, de az egészségre ártalmas, míg a Küfferle-féle cacao abszolút tisztasága által tünik ki. Ez ismertetést annál inkább ajánlom a közönség figyelmébe, mert remélem, hogy ez által egy kitűnő dietétikus tápszer terjedését mozdítom elő. — Legközelebb valami másról.

Dr. Pápay Ernő.

KÖZGAZDASÁG.

A jégkárbiztosítási szövetség az orsz. gazd. egyes. előtt.)

Az Országos Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya tegnapi délután szokatlanul látogatott ülést tartott. Napirenden volt az első magyar általános biztosító társulat által tervezett jégkárbiztosító szövetség ügye. Az ülésen Károlyi Sándor gróf elnökölt. Jelenvoltak: Somssich Pál, Földvári Mihály, Tisza László, Tóth Lőrincz, id. Hajós József, Tavasz Antal, Steiger Gyula, Bujanovics Sándor, Hegedüs Sándor, Dorner Ede, gr. Battyányi Géza, Fenyvessy Adolf, Gaál Jenő, Ordódy Pál, dr. Wagner László, Ordódy Lajos, György Endre, Lévy Henrik, Szeniczey Ödön, Kovács Sebestyén Endre, dr. Suhaia István, Dáni József, Bossányi László, Emich Gusztáv, Sontagh Albert, Kodolányi Antal, Csengeri Loránd, Szavoszt Alfons, ifj. Hajós József, Reisz Henrik, Hankányi Károly, Girókuty Ferencz, Ormódy Vilmos, ifj. Tavasz Antal, stb. Jézvzók: Ordódy, Baranyai, Pongrácz.

Felolvastott ez ügyben első sorban a kiküldött albizottság terjedelmes jelentése, mely a jégkárbiztosítási szövetkezet eszméjének pártoló előterjesztésével végződik. Az albizottság e véleményt szótöbbséggel hozta. Mellette szavaztak Gaál Jenő és dr. Wagner László, ellene Fenyvessy Adolf és Hegedüs Sándor; az albizottságban elnökölt Károlyi Sándor gróf szavazata a terv mellett döntött.

A jelentés felolvasása után első sorban Fenyvessy Adolf terjesztette elő különvéleményét, melyben azt hiszi, hogy vetessék el az osztály véleménye. Ő nem ajánlja a jégbiztosítási szövetkezet pártolását.

Ormódy Vilmos, az általános biztosító társaság igazgatója, ki ez ügyben mint szakértő hallgattatott ki, Fenyvessy beszédét a tárgyalóság hiányával vádolta. Vádolja az előtte szólót, hogy csak a hátrányokat kutatta, az előnyöket föl sem említette. Jó lélekkel ajánlhatja a gazdaközönségnek a szövetkezeti erőt. Kodolányi Antal kijelenti, hogy ő az állambiztosítás híve és pártolja a szövetkezeti biztosítást annyiban, mivel ez előbb-utóbb az állambiztosításra fog vezetni. (Helyeslés.) Lévy Henrik kiegészítésül azt hozza föl, hogy a szövetkezeti biztosítás kezelése olcsó lesz. Ezután Hegedüs Sándor indokolta különvéleményét. Azt véli, hogy rá kell bízni az eszme keresztültvitelt a biztosító társulat saját erejére és a gazdaközönség belátására, de — mint a szólo indítványozza — az orsz. gazdasági egyesület pártolása nélkül. (Helyeslés.) Gaál Jenő szólalt most föl a társulati javaslat és egyúttal az albizottság véleményét elfogadásra. Tavasz Antal a szövetkezeti alapszabály tervezet több rendbeli hiányaira figyelmeztet. György Endre a szövetkezeti eszmét egészségesnek mondja, mert így hozzá lehet szoktatni a gazdaközönséget a saját lábán való járáshoz.

Végül gróf Károlyi Sándor elnök szól, indokolja abbéli elhatározását, hogy a javaslat mellett döntött szavazatával. A szövetkezeti eszmét igen üdvösnök tartja mert előmozdítja a versenyt és így azoknak is hasznára válhatik, a kik a szövetkezetet kívüli állanak.

A szövetkezet tagjai tulfizetéseket nem teljesítenek, csak éppen annyit, amennyit a dolgi kiadások követelnek. A szövetkezet tehát amellyel, hogy a versenyt állandósítja, olcsó lesz és így ajánlatos a magyar gazdaközönségnek. Különben a szövetkezet még a biztosító-társulat egésze alatt erősen fejlődni fog, főleg autonómikus irányban. Szólo is az állambiztosítás mellett volna, de a mai adminisztráció mellett ez nem lévén kivihető, nem lát más módot a különböző részvény-társulatok nyomása alól való menekülésre, mint rálépni a szövetkezeti tere. Az általános biztosító társulat által nyújtott garancziákat elégségeseknek látja. Ajánlja az albizottság javaslatát elfogadásra.

A végül megejtett névszerinti szavazásnál, amelyben Hegedüs Sándor nem vett részt, az albizottság javaslata és így a jégkárbiztosító-szövetkezet eszméje is 24 szavazattal 5 ellenében elfogadtatott.

A szakosztály határozatát az igazgatóválasztmány elé terjeszté, amely pénteken d. u. 4 órakor fog ez ügyben határozni.

Közegészségügy.

A mi vért és erőt ad.

Ne tessék megijedni kérem! Nincs szándékomban oly étlapot leírni, mely tápláló eledelkeket tartalmaz és habár cikkem címének határozottan «Beafsteak» szaga van, mégis mátra vonatkozik a cím tárgya. E vészegény, elsatnyult, hektikus korban nincs betegség, mely a fiziológusok és orvosok részéről oly alapos tanulmányozás tárgyát képezte volna, mint a tüdőgümőkór. Hosszu ideig nem voltak tisztában e borzasztó betegség gyógyítására nézve, míg végre arra a tapasztalatra jutottak, hogy e betegség gyógyítása a legeredményesebben a gümök elmeszesítése és a betegség által elvont nedvek pótlása által érhető el, miáltal a betegség pusztító hatása megállíttatik, a tova terjedés megátoltatik és a hiányzó vér és erőt pótolttatik, vagyis a gyógykezelésnek két módja a leghatásosabb és pedig a tüdőgümőkór kifejlődését megátoltni, vagy a már beteg gümöket elmeszesíteni, illetve a felosztási processust megállítani.

Valóban bámulatos, hogy hányféle csodaszereket hoztak és hoznak forgalomba a tüdőgümőkór ellen. Itt van többek közt a csukamajofaj. Egy kellemetlen szagu és izü zsíradék, mely a zsírképzést ugyan előmozdítja, de közvetlen gyógyhatással nem bír. Itt van továbbá a tejgyógymód, a gyógymódok legártatlanabbika, mely minden esetre többet használ, mint árt. Ezután következnek a különböző maláta-készítmények, melyek azért nem ajánlhatók, mert nagy részben hamisításokból állanak. Továbbá a különféle növénynedvek, melyek csilapítólag és oldólag hatnak ugyan, de nem sokkal többet használnak a szalmiak cukornál.

Meg van tehát állapotva, hogy a tüdőgümőkór oly betegség, mely testnek vér- és nedvtartalmát csökkenti, az erőt fogyaszttja és a vér szaporítása, az erőt emelése és a gümök elmeszesítése által gyógyítható. Ennek következtében kísérleteket tettek oly praeparátum készítésével, mely e követelményeknek megfelel. Hosszu és beható tanulmányozás után végre sikerült Herbabny Gyula gyógyszerésznek egy kitűnő és eléggé nem ajánlhat vas-preaeparátum előállítani, melynek használata a mai napig valóban kitűnő eredményeket mutathat fel. Mindazon orvosok, kik velem együtt é szert fejlődő tuberkulózisnál alkalmazták, köszönettel tartoznak egy a feltalálónak, mint Török József gyógyszerésznek, ki e szer terjesztője Magyarországon.

E szer az «Alvilsavas méz-vas-szörp», melynek nem szabadna hiányzani oly családoknál, hol a tagok egyike vagy másika gyenge, vészegény, vagy fejlődő gümőkórban szenved. E szer kitűnő hatással bír a tüdő-gümőkór első, fejlődési stádiumában, idült tüdőhurtnál, hajlammal a görvénykóra (scrophulus) különösen gyermekeknek, sápkóránál és vészegénységnek, a súlyné (scorbüt), az angol kóránál (rachitis), az üdülésnél hosszú és oly betegségek után, melyek a test vértartalmát apasztották, egyáltalán mind ama betegségeknek, melyek vér-, nedv- és erővesztést vonnak maguk után.

De a nyerkémkedés éles szeme hamar észrevette e kitűnő szer gyors terjedését, miáltal ma már e téren is hamisításokkal találkozunk, melyek nemcsak hogy nem hasonlíthatók össze a Herbabny-féle szerrel, de rossz és hamis összeállításuk által a legtöbb esetben ártanak is. Ajánlom tehát mindenkinek, hogy «Herbabny-féle alvilsavas méz-vas-szörpöt» rendeljen és pedig egyenesen Török Józsefnél Budapesten, hol a valódi praeparátum ára 1 frt 25 kr.

Meg vagyok róla győződve, hogy ez ismertetéssel számos szenvedőnek tettem jó szolgálatot.

Dr. Nagy Sándor.

Vakító fehérseggű fogakat lehet kapni a világhírű Dr. POPP-féle zamatos fogpaszta

rövid használatú ital.
A fogak (természetes műfogak) jó karban tartatnak és a fogfájdalmak akadályoztatnak.
Ára 35 kr.

A legerősebb fodormenta-olajjal készült Anatherin fog- és száj-viz

Dr. POPP J. G. cs. kir. udvari fogorvostól Bécsben I. Bognergasse 2. Kitűnő gyógyszer mindennemű fogfájás, ugy- szinte a szájüreg és a foghús minden beteg- sége ellen. A gyermekeknek a fogzás könnyíti és nélkülözhetetlen ásványvizek használatánál. Bevált gargarizáló víz idült torokbajoknál és torokgyík ellen. Magas orvosi tekintélyek bizonyítványai ártalmatlanságát és ajánlatos- ságát elismerték és azt sok jóhírű orvos által rendeltetik.

Egy nagy palack 1 frt 40 kr. egy középnyagyságu 1 frt, egy kis palack 50 kr. — **Eredmény biztosítottatik a használati utasítás pontos figyelembe vétele mellett.**

Dr. POPP-féle Anatherin-fogpaszta a legkövetkező és legfinomabb minden fogtisztító szer közül. Ára üvegdobozonként 1 frt 22 kr.

D. POPP-féle fogtömő (fogplomb) mely- lyel lyukas fogakat sajátkezűleg be lehet tömni. Dr. POPP-féle gyökérszappan kúte- gek, szeplő (ugynevezett mitresser), bibir- csek, haj- és szakállkórpa, kozs és bőrbeteg- ségek és egyáltalán tisztaság el'len. Ára 30 kr.

A hamisított Anatherin-szájviz a vegyelemzés kimutatása szerint az egészségre nézve ártalmas keverékek- ből van készítve, miért is annak vé- telétől óvakodjunk.

A t. cz. közönség felkérítik határozottan Popp cs. k. udvari fogorvos-féle készítmé- nyeket kérni és csak azokat átvenni, melyek védjeggyel el vannak látva.

Kapható: Szabadkán Millassin J. gyógyszer. Decsy D. gyógyszer. Joó K. gyógyszer. uraknál. Vinkler S. illatszerezés urnál Mil- kó S. rövidárkereskedő urnál. Almás Martinovics M. gyógyszer. Madaras Jung K. gyógyszer. Bajnok Körmev gyógyszer. Felső Jankovác Madzinyi gyógyszer. Ba- ja. Sárkány L. gyógyszer. Nagy L. gyógyszer. Halas. Takács J. gyógyszer. Zenta. Kup- kay G. gyógyszer. Topolya. Radányi R. gyógyszer. Stanittis. Fésüs gyógyszer. Kun- hegyes. Kiss J. gyógyszer. Kula. Heinecz gyógyszer. uraknál.

304 szám.
1886.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. járás- bíróság 697. és 4060. számú végzése által Olicher György és Roux Domján Maxmil- lian javára Weisz Oakab ellen 250 frt tölke, ennek kamatai és eddig összesen 74 frt 46 kr. perkoltságot követelés erejéig érendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 160 frtra becsült 2 drb lóbol álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2145/1887-ik évi márczius hó 7-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szán- dékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árve- résen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a ér- telmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megál- lapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szabadkán, 1887. évi márczius hó 4. napján. Csernyus Zsigmond, kir. bírósági végrehajtó.

Kiadó bolt és lakás!

A piaczon Szieger-féle házban kiadó két bolt he- lyiség és egy udvari lakás azaz 3 szoba 1 konyha és 1 kamra. Az egyik bolt a lakásba nyílik. Tudakozód- hatni Pollák zsbárusnál ugyane házban, vagy Nyi- traynál Erdődön (Slavonia).

2303.
1886. sz.

Arverési hirdetmény.

A szabadkai kir. trvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. trvszék területéhez tartozó a szabadkai 1067. sz. tjkvben A I 1142. hrsz. a felvett ingatlanra nézve a végrehajtási árverés elrendeltetvén ezen ingatlan Bánszky Joáchim végrehajtnak Horváczky Alajos végrehajtást szenvedő ellen 199 frt 80 kr. tőke és jkai iránti végrehajtási ügyében 504 frt megállapított kikiáltási árban **1887. évi mártius 17-én** d. e. 10 órakor a szabadkai kir. trvszék tkvi irodájában a fennebb kitett kikiáltási ár 10%-ának bánatpénz fejében leendő lefizetése után nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fog.

1004.
1887. sz.

Péchy
kir. törv. elnök.

Safáry
kir. törv. jegyző.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai e. f. kir. trvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. trvszék területéhez tartozó a topolyai 1066. sz. tjkvben A I. 1288. hrsz. a felvett ingatlanra nézve a vjhajtási árverés elrendeltetvén ezen ingatlan dr. Reisner Lajos ügyvéd vjhajtónak Horvai Rind Teréz vjhajtást szenvedő elleni 300 frt tőke és jár. iránti vjhajtási ügyében 800 frt tőke és jár. iránti kikiáltási árban 1887. évi május hó 14. napján d. e. 10 órakor a topolyai községhezánál a fennebb kitett kikiáltási ár 100%-ának 80 frtnak bánatpénz fejében leendő lefizetése után nyilvános árverésen a kikiáltási árban alul is eladatni fog.

Kelt a szabadkai kir. trvszék tkvi oszt. 1887. évi január hó 29-én tartott üléséből.

Péchy
kir. törv. elnök.

Safáry
kir. törv. jegyző.

11688.
1885. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai e. f. kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. trvszék területéhez tartozó a csantavéri 307. sz. tjkvből az 1078. sz. tjkvbe átvitt A I. 557-558. hrsz. számú ingatlanra nézve a vjhajtási árverés elrendeltetvén ezen ingatlan Tuczai János vjhajtónak Tuczai Péter vjhajtást szenvedő ellen 64 frt tőke és jkai iránti vjhajtási ügyében 400 frt megállapított kikiáltási árban 1887. évi március hó 31-én d. e. 10 órakor a csantavéri községhezánál a fentebb kitett kikiáltási ár

10%-ának bánatpénz fejében leendő befizetése után nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fog oly feltétel mellett, hogy az árverés által a C. I. rsz. alatt bekebelezett haszonélvezeti jogomjog nem érintetik.

Kelt a szabadkai kir. trvszék tkvi oszt. 1886. évi május hó 25-én tartott üléséből.

Péchy
kir. törv. elnök.

Safáry
kir. törv. jegyző.

305.
1886. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. bíróság 4055/1886. számú végzése által id. Birkáss István és neje szül. Kádár Anna javára Birkáss József ellen 500 frt tőke, ennek 1885. évi szeptember hó 7. napjától számítandó 6%-kamatai és eddig összesen 56 frt 80 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 700 frt 29 kr-ra becsült 8 drb ökörből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 875/1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Tavankudon, alperes volt lakásán leendő eszközésére 1887-ik évi március hó 8-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a egtöbbet igérőnek becsaron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szabadkán, 1887. évi február hó 26-ik napján.

CSERNYUS ZSIGMOND
kir. bírósági végrehajtó.

1363.
1887. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Jóó Gusztáv és társai végrehajtnak Fürst Emánuel és Deutsch Rozália végrehajtást szenvedő elleni 2719 frt tőkekövetelés és jkai iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (a szabadkai kir. járásbíróság) területén lévő Szabadka város határában fekvő a szabadkai 25524. strtkvben A III. 16074/b hrsz. a. foglalt fekvőségre, oly módon, hogy az árverés által a C. I. a. szolgalmi jog nem érintetik az utóajánlati árverés az 1363. sz. a. beérkezett törvszerű utóajánlat következtébn az árverést 1493 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elren-

delte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi mártius hó 30-ik napján délelőtti 9 órakor a kebelbeli tkvi hivatalban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsarának 10%-át vagyis 150 frt készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szabadkán 1887. évi februárius hó 5-dik napján.

A szabadkai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

PÉCHY
kir. törv. elnök.

SAFÁRY
kir. törv. jegyző.

Pályázat.

A „szabadkai gazdák s iparosok általános takaréks hitelszövetkezete“ kebelében rendszeresített évi 600 frt értelmű s az alapszabályok 40. §-a értelmében a nyereménybeni részesüléssel javadalmazott könyvvezetői állás betöltésére folyó évi március hó 15-ig ezennel nyilvános pályázat hirdettetik, felhivatván mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a könyvvezetői szakvizsga letételéről, eddigi alkalmaztatásukról s erkölcsiségükről szóló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a fent kitett határidő alatt Varga Károly szövetkezeti vezérigazgatónál Szabadkán nyújtsák be.

A megválasztandó könyvvezető egy évi próba évre választatik s képzettségéhez képest kilátásba helyeztetik, hogy fizetése már a második évben emeltetik.

Megjegyztetik, hogy az alapszabályok 24. §-ának rendelkezése szerint a szövetkezeti könyvvezető tartozik 10 drb 200 frt névértékű teljesen befizetett részjegyet a szövetkezet pénz tárába biztosítékul letenni.

Kelt Szabadkán, a „Szabadkai gazdák s iparosok ált. takaréks hitelszövetkezetének“ 1887. évi február hó 15-én tartott igazgatósági üléséből.

Varga Károly **Mukics Simon**
vezérigazgató. ig. jegyző.

A cs. kir. szabadalm.

Köszvény-szesz.



aitál nosan
klosterneuburgi
GICHTFLUID

név alatt ismert
(a rendőri egészségügyi laboratorium által megvizsgálva és a cs. kir. szabadalmom valamint a törv. bejegyzett védjegy által for-

galma biztosítva) valóságos különlegesség!

Köszvény és csusz

test, izom és ideggyengeség, az egyes idegek bénulása hát- és derek fájdalmak, altesti és a vastagbél görösei, kölika, ficzomodások stb. ellen.

Ára fél üveg 50 kr., 1 nagy üveg 1 frt. postán 15 krral több.

Főletét és postai szétküldés:

Hoffmann A. Klosterneuburgban.

Főraktár Magyarország részébe:

Török József gyógyszer, Buda-

pest, király-utca 12.

További kapható a következő gyógy-szertárakban: *Kassán:* Wandrasschek K. *Győr-ön:* Petri P. *Szegeden:* Baresay K. *Veszéken:* Müller O. *Triestben:* Pranden R. *Eszéken:* Dienes J. C. *Csernovitzben:* Ath E. *Brassóban:* Kugler F. *Temesvárott:* Jahner C. valamint az osztr. m. kir. legs. gyógy. NB. Mindenkor csak **KLOSTERNEUBURGI** Köszvény-szesz kéréndő, s a törv. védjegy megtökintendő.

ELVESZETT és ELGYONGULT

f é r f i e r ő t

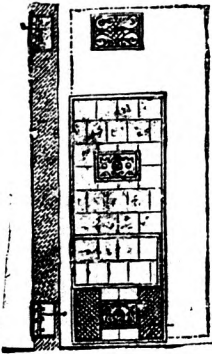
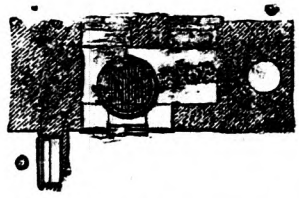
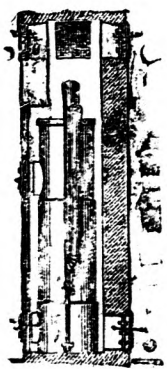
Tehetlenség!

Biztos segély! A cs. kir. szabadalmazott nemiszervi zuhanyfal Lárki is meggyógyíthatja (külsőleg használva) már 23 óra alatt, meg ott is, a hol már semmi sem használ, még az évek óta tartó tehetséget is. Kellém s észrevétlen gyógymód, ököletes kigyógyulás káros izgatás nélkül. A legelőbbel professzorok és orvosi szaklapok, a legneveltebb orvosi ajánlatok s a gyökeresen kigyógyított köszönetíratai — minden édek nélkül ajánlják a szenvedőknek a carbon-zuhany azonnali megrendelését, mely állandó sikert biztosít. Teljesen felszerelve és **orvosi megbíráslás** használati utasítással 5 frt 50 kr. Titok tartás mellett megküldés és a csomagolásánál a tartalmát és eredetét nem áruljuk el. **Rendelési intézet titkos bejegyzések számára dr. ALTMANN KÁROLY** Bécs, VII., Máriahilfersstrasse 80.

Swadlo Ferencz Budapest.

Gyára:

VII. kerület alsó-erdősor 3. szám.



Ajánlja szabadalmazott, zajtalan, önmagukat felhuzó

záredőnyeit

hullámszott aczélemesből; továbbá szabadalmazott Blazicek és Breck-szféle

ÖLTŐ ÉS SZELLŐZTETÉSI

K A L Y H Á T,

valamint

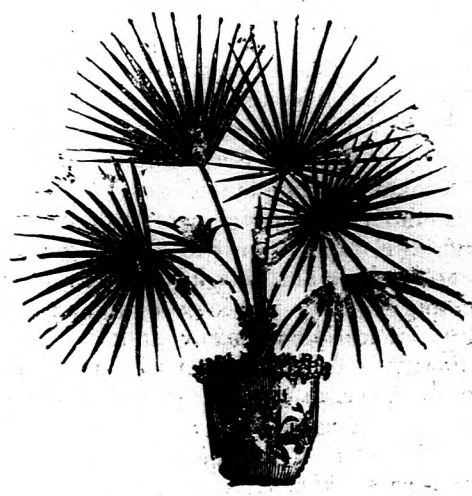
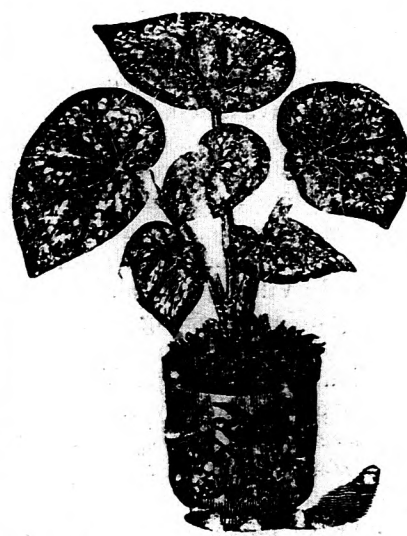
KÖZPONTI FÜTÉS BERENDEZÉSEIT,

saját szabadalma szerint, egy vagy több helyiség számára; mely utóbbiak különösen új építményeknél, iskoláknál, kórházaknál, stb. szellőztetéssel vagy szellőztetés nélkül, igen célszerűen alkalmazhatók.



Ajánlja továbbá valamennyi az építési szakmába tartozó munkáit u. m. épületi-, mű- és szerkezeti lakatos munkáit.

Mintakártyák és költségvetések ingyen és bérmentve.



Élő virágok,

disznővények,

koszoruk, csokrok,

kaphatók alól nevezettnél.

Menyasszonyok és nászleányok számára rendelt csokrok, valamint bál csokrok, papír, tarlatán, vagy a legdrágább selyem manchet-tákkal minden időben készíthetők.

Bált. remdiszítések lehető jutányos áron elfogadok.

Babérkoszoruk 3 forinttól feljebb.

A megrendelés ifj. Dobel Károly urnál is eszközölhető.

Bednárz Károly
városi műkertész.